

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **E. I.**, bývajúca v S., zastúpená Mgr. M. Ř., advokátom v S., proti žalovaným : **1/ S. I.**, bývajúca v S., zastúpená JUDr. Š. L., advokátom Š., **2/ J. F.**, bývajúci v C., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp.zn. 6 C 69/2005, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2009 sp.zn. 24 Co 113/2009

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Senica rozsudkom (v poradí druhým) z 15. januára 2009 č.k. 6 C 69/2005-252 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území C., vedenej na LV č. X. pre obec a katastrálne územie C. a to parcely č. X.-trvalé trávnaté porasty o výmere X. m². Uložil žalobkyňu zaplatiť žalovaným 1/, 2/ trovy konania vo výške 1 285,01 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku do rúk JUDr. Š. L.. Po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že žalobkyňa v konaní preukázala naliehavosť právneho záujmu v zmysle § 80 písm.c/ O.s.p. Ako predbežnú otázku riešil platnosť darovacej zmluvy zo dňa 16.9.2002. V konaní bolo preukázané, že predmetná darovacia zmluva splnila všetky zákonom predpísané náležitosti. Bola urobená v písomnej forme. Nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom daru bola nezameniteľne označená. Taktiež i účastníci boli označení riadne. Je pravdou, že prišlo k písacím chybám, keď v odseku 2 je uvedené nesprávne rodné číslo darujúcej avšak správne rodné číslo je v predmetnej zmluve uvedené ešte dvakrát, hlavne v článku VII, ktorý slúži na zápis do katastra nehnuteľností. Taktiež prišlo ku chybe v písaní, keď na prvej strane pri obdarovanej nie je uvedené jej bydlisko slovom S., avšak v článku VII, ktorý slúži na zápis do katastra nehnuteľností je uvedené bydlisko obdarovanej S., D.. V návrhu na zápis do listu

vlastníctva sú údaje týkajúce sa rodného čísla aj bydliska uvedené správne. Na základe uvedených formálnych dôvodov nemožno vysloviť neplatnosť darovacej zmluvy. V konaní nebolo preukázané ani doplnením dokazovania, že by sa obdarovaná žalovaná 1/ po uzavretí darovacej zmluvy začala správať voči daryni úplne inak, neúctivo a urážlivo. Súd skúmal nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti ležiacej na území SR i v zmysle devízového zákona, pričom mal preukázané, že žalovaná 1/ v čase uzavretia darovacej zmluvy nebola devízovým cudzozemcom, ale devízovým tuzemcom v zmysle § 2 devízového zákona a preto mala právo nadobudnúť nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území Slovenskej republiky do svojho vlastníctva.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave rozsudkom z 28. októbra 2009 č.k. 24 Co 113/2009-279 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje s právnym záverom prvostupňového súdu ohľadne naliehavého právneho záujmu na podaní predmetnej určovacej žaloby. Pokiaľ žalobkyňa namietala formálne dôvody, s týmito skutočnosťami sa vysporiadal odvolací súd už v predchádzajúcom svojom rozhodnutí, keď uviedol, že neplatnosť darovacej zmluvy nemožno vysloviť na základe formálnych dôvodov uvedených v žalobe, lebo účastníci zmluvného vzťahu boli riadne konkretizovaní a nezameniteľne, keď darujúcou bola žalobkyňa E. I., bytom S., aj s uvedením rodného čísla a obdarovanou jej nevesta S. I., rodená L. a sama skutočnosť, že má označenie pobytu len na adrese D. a nie je tam uvedené mesto S., je nepodstatné, lebo medzi účastníkmi nebolo sporné, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy zmluvné strany žili v spoločnej domácnosti na uvedenej adrese a navyše v bode VII, ktorý je podstatný na zápis do správy katastra je bydlisko žalovanej riadne uvedené ako S., D.. Pokiaľ sa týka rodného čísla daryne, toto je v texte darovacej zmluvy spomenuté trikrát a to v záhlaví, v bode II ako aj v bode VII, pričom v dvoch prípadoch je vo verzii rodné číslo X. a v bode II vo verzii X., teda ide o zrejmu číselnú nesprávnosť, ktorá taktiež nevyvoláva pochybnosti o tom, kto bol daryňou. Taktiež ani absencia čísla LV nemôže spôsobiť neplatnosť darovacej zmluvy, lebo tento údaj síce absentuje v článku VII, ale je jednoznačne konkretizovaný v článku I, že darujúca je výlučnou vlastníčkou pozemku a to parcely č. X.-orná pôda vo výmere X. m² v katastrálnom území C., ktorý je zapísaný na LV č. X. a obom zúčastneným stranám bolo zrejmé, že ide o nehnuteľnosť zapísanú v Správe katastra S., obec C., katastrálne územie C.. Taktiež je nedôvodná námietka žalobkyne, že súd rozhodoval o neplatnosti zmluvy a mal rozhodovať

o spore na určenie vlastníctva, lebo prvostupňový súd sa síce dopustil nesprávnosti v záhlaví rozsudku, kde je uvedené, že ide o spor o neplatnosť darovacej zmluvy, ale podstatný je výrok rozsudku, kde je jednoznačne uvedené, že návrh žalobkyne na určenie vlastníctva zamietol. Takáto zrejماً nesprávnosť v záhlaví nesúvisí s meritom veci, s právnym a skutkovým posúdením, lebo tak z výroku ako aj z odôvodnenia je zrejmé, že predmetom žaloby bolo určenie vlastníctva. Nie je dôvodná ani námietka žalobkyne, že žalovaná 1/ ako ukrajinský štátny občan nemohla darovacou zmluvou zo dňa 16.9.2002 nadobudnúť vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti, lebo sa občiankou Slovenskej republiky stala až 4.7.2003. Ako však vyplýva z potvrdenia o pobyte zo dňa 15.12.2008 oddelenia cudzineckej polície PZ S., žalovaná 2/ mala na území Slovenskej republiky trvalý pobyt od 20.10.1995 do 26.6.2003, kedy jej bolo udelené štátne občianstvo Slovenskej republiky, teda v čase darovacej zmluvy mala na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. V odvolaní žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že žalovaná 1/ voči nej hrubo porušovala dobré mravy tým, že jej oplzlo nadávala, čo bolo zistené z výpovede žalobkyne a jej syna, žalovaná 1/ túto skutočnosť popierala, nebola priestupkovo ani trestne stíhaná ani žalobkyňu fyzicky nenapádala. Žalobkyňa sa podaným návrhom nedomáhala vrátenia daru, ale určenia, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, čo je úplne iný právny inštitút, avšak aj v tomto smere odvolací súd poukazuje, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu je veľký nevďak zo strany obdarovaného prejavujúci sa v takom jeho správaní, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, ktoré však v dôsledku svojho trvania v priebehu a pôsobenia na darcu alebo členov jeho rodiny nadobudne povahu hrubého porušenia dobrých mravov. Takýmto kvalifikovaným porušením dobrých mravov je napr. fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci a pod. Tieto skutočnosti sa však žalobkyňi nepodarilo preukázať, hrubé nadávky zo strany žalovanej 1/ potvrdila len žalobkyňa, ktorá je zúčastnenou sporovou stranou a má eminentný záujem na vrátenie vlastníctva a jej syn, ktorý so žalovanou 1/ už nežije, čo nepostačuje na právnu kvalifikáciu veľkého nevďaku a hrubého porušovania dobrých mravov.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietala, že vo veci rozhodol nezákonný sudca. Sudkyňa Mgr. K. V., ktorá rozhodovala na prvostupňovom súde, je nezákonnou sudkyňou, pretože vec bola pôvodne pridelená sudkyňi Mgr. H., o čom svedčí aj jej číslo 6 C pod ktorým koná, ktorá sa podľa ich názoru nedôvodne a z nezákonných dôvodov vzdala z konania a rozhodovania v predmetnej právnej veci. Túto

skutočnosť namietala opätovne aj v odvolaní zo dňa 9.3.2009 avšak odvolací súd sa s touto námietkou vôbec nevyporiadal. Ďalej namietala, že odvolacím súdom jej bola odňatá možnosť konať pred súdom samým, keď už v odvolaní zdôraznila, že nesúhlasí s tým, aby o odvolaní bolo rozhodnuté bez vytýčenia pojednávania na odvolacom súde, kde chcela predložiť všetky listinné dôkazy. Aj napriek tejto skutočnosti odvolací súd konal a rozhodol bez vytýčenia pojednávania. Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd vôbec nezaoberal ani nevysporiadal s celým rozsahom a dôvodmi odvolania. Predmetný rozsudok odvolacieho súdu trpí aj vadou konania – nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

Najvyšší Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či jej opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil, že vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky niektorého z uvedených rozsudkov, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti

dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenie vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým premetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o existencii niektorej z uvedených procesných väd nie je rozhodujúci subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačne, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalobkyňa vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

V dovolaní sa namieta existencia vady konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

K odňatiu možnosti žalobkyne pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd konal a rozhodol bez vytýčenia pojednávania napriek jej nesúhlasu, keď v odvolaní zo dňa 9.3.2009 uviedla, že všetky listinné dôkazy predloží na odvolacom konaní na Krajskom súde v Trnave a zásadne nesúhlasí s tým, aby bolo o odvolaní rozhodnuté bez vytýčenia pojednávania na odvolacom súde.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať

alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, len ak je rozhodnutie nesprávne výlučne po právnej stránke. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť veci, ak :

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať

(zopakovať) dôkazy,

- ak súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania,
- ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Je na úvahe odvolacieho senátu, v ktorých prípadoch ďalej bude považovať za potrebné nariadiť pojednávanie. V zákone nie je možné kauzisticky vypočítať všetky možné situácie, ktoré môžu v súdnej praxi nastať a práve naopak tým, že sa ponechá otázka nariadenia pojednávania na rozhodnutí súdu v porovnaní so striktnou normatívnou úpravou, takáto úprava bude v súlade s materiálnou stránkou právneho štátu.

Ako je zrejmé z obsahu spisu, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací senát nevykonával ani neopakoval dokazovanie, na súde prvého stupňa sa uskutočnilo pojednávanie, a nie je tu ani dôležitý verejný záujem, aby bolo vo veci nariadené pojednávanie. Tým, že odvolací senát v predmetnej veci nenariadil pojednávanie a vo veci verejne vyhlásil rozsudok dňa 28. októbra 2009 o 8.45 hod. neodňal žalobkyni možnosť konať pred súdom, tak ako to má na mysli ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p. Odvolací súd konal v súlade s ustanovením § 214 O.s.p.

K odňatiu možnosti žalobkyne pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a odvolací súd sa nevyporiadal dôsledne s dôvodmi dovolania.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (Nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/2003), treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že toto obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., zaoberá sa odvolacími námietkami, argumentmi a návrhmi žalobkyne, ktoré majú význam pre rozhodnutie vo veci samej a náležite sa s nimi vyporiadava. S poukazom na vyššie uvedené preto nedošlo v danej veci k vade konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

Dovolateľka taktiež namieta, že v predmetnej veci na súde prvého stupňa rozhodoval nezákonný sudca. Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi Mgr. H., o čom svedčí aj jej číslo 6 C, pod ktorým koná a podľa názoru dovolateľky nedôvodne a z nezákonných dôvodov sa vzdala

konania a rozhodovania predmetnej veci, vo veci rozhodla Mgr. K. V., ktorá je nezákonnou sudkyňou.

Podľa § 237 písm.g/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Námietkou dovolateľky ohľadne zákonného sudcu na súde prvého stupňa v predmetnej veci sa už zaoberal odvolací súd vo svojom uznesení z 31. októbra 2006 č.k. 11 Co 251/2006-163, kde uviedol, „je skutočnosťou a z obsahu spisu sa podáva, že podľa Rozvrhu práce Okresného súdu Senica a podľa pravidiel prideľovania vecí elektronickou podateľňou, táto vec po podaní žaloby na súd prvého stupňa dňa 22.7.2005 bola označená spisovou značkou 6 C 69/2005 a bola pôvodne pridelená na rozhodnutie sudkyňi Mgr. E. H.. Pretože však táto (zákonná) sudkyňa sa vo veci cítila byť zaujatou pre rodinné a priateľské vzťahy s rodinou žalobkyne a súhlasila, aby vec bola pridelená inému sudcovi; v súlade s ustanovením § 15 O.s.p., teda zákonným postupom vec bola pridelená opätovne prostredníctvom elektronickej podateľne s vylúčením Mgr. E. H. dňa 9.9.2005 sudkyňi Mgr. K. V., ktorá je tak toho času novou zákonnou sudkyňou, ktorá tak mala oprávnenie vo veci konať a rozhodnúť“. Dovolací súd sa stotožňuje s uvedeným názorom odvolacieho súdu. V tejto súvislosti udáva, že neobstojí námietka dovolateľky, že námietkou zákonného sudcu sa odvolací súd nezaoberal. Nie je preto opodstatnená námietka žalobkyne o existencii vady konania, zakladajúcej prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.g/ O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová